

JAARVERSLAG

STICHTING

GESCHILLENINSTANTIE

VERLOSKUNDE (SGV)

2021

Stichting Geschilleninstantie Verloeskunde

Mercatorlaan 1200
3528 BL Utrecht

www.geschilleninstantieverloeskunde.nl
info@geschilleninstantieverloeskunde.nl

Inhoud

Voorwoord	1
Inleiding	2
Geschilleninstantie Verloeskunde	4
Geschillen en uitspraken.....	6
Tot slot.....	17
Contactinformatie	18

Voorwoord

Wet Kwaliteit, Klachten en Geschillen Zorg

De Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz) is op 1 januari 2017 in werking getreden. Op basis van deze wet kunnen cliënten bij een klacht of geschil over de ontvangen zorg terecht bij een klachtenfunctionaris en een geschilleninstantie.

Geschilleninstantie Verloskunde

De Geschilleninstantie Verloskunde (SGV) behandelt binnen het kader van de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg geschillen over verloskundigen, verloskundigenpraktijken en over praktijken waar (verloskundige) echo's worden gemaakt. De Geschilleninstantie Verloskunde streeft ernaar met een zorgvuldig tot stand gekomen bindend advies bij te dragen aan verbetering van de kwaliteit van de geboortezorg. Sinds de oprichting van de Geschilleninstantie Verloskunde zijn er geschillen ingediend en heeft de geschilleninstantie uitspraken gedaan. Deze uitspraken worden gepubliceerd op de website van de stichting geschilleninstantie: www.geschilleninstantieverloskunde.nl.

In dit jaarverslag vindt u informatie over de geschillen die in 2021 bij de Geschilleninstantie Verloskunde zijn ingediend. Geschillen zijn het mogelijke juridische vervolg op een klacht.

Leren van geschilbehandeling

Voor Stichting Geschilleninstantie Verloskunde (SGV) staat 'blijven leren & ontwikkelen' centraal. Het gezamenlijk bespreekbaar maken en leren van klachten en fouten helpt om de kwaliteit van de verloskunde te verbeteren. Om die reden worden in dit jaarverslag samenvattingen van de geschillen anoniem gepubliceerd. De volledige uitspraken zijn te vinden op www.geschilleninstantieverloskunde.nl. De branchevereniging voor verloskundigen (KNOV) heeft aanvullend hierop een werkgroep 'leren van geschillen' opgericht om casussen gezamenlijk te bespreken en hiervan te leren.

De stichting zet in op een effectieve en laagdrempelige geschillenbehandeling. Voor de inspanningen verricht door de Geschilleninstantie Verloskunde, spreekt het bestuur haar waardering uit.

Tjitske Siderius

Voorzitter Stichting Geschilleninstantie Verloskunde

26 maart 2022

Inleiding

Visie en missie

Cliënten van verloskundigen kunnen op grond van de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz) bij een klacht of geschil terecht bij een klachtenfunctionaris en een geschilleninstantie.

Eind 2016 heeft de Koninklijke Nederlandse Organisatie van Verloskundigen (KNOV) de Stichting Geschilleninstantie Verloskunde (SGV) opgericht. De stichting heeft ten doel het in stand houden van een geschilleninstantie als bedoeld in de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg en in de door de KNOV opgestelde regeling als bedoeld in artikel 13 van die wet, die tot taak heeft de beslechting van een aan haar voorgelegde geschillen, door middel van bindend advies.

De Stichting Geschilleninstantie Verloskunde (SGV) is een officieel door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport erkende geschilleninstantie. Aan alle wettelijke eisen van de Wkkgz is daarmee voldaan.

De Stichting Geschilleninstantie Verloskunde staat voor onafhankelijke en laagdrempelige geschillenbehandeling. Daarnaast hecht de stichting aan kwaliteitsverbetering in die zin dat verloskundigen in staat (kunnen) zijn om te leren van geschillen.

Verloskundigen zijn op grond van de Wkkgz verplicht aangesloten te zijn bij een geschilleninstantie. Voor de geschillenbehandeling houdt de stichting de Geschilleninstantie Verloskunde in stand.

In artikel 4 van het Reglement Geschilleninstantie Verloskunde is de taak van de geschilleninstantie als volgt omschreven: *“De Geschilleninstantie Verloskunde heeft tot taak geschillen tussen de klager en de aangeklaagde verloskundige of verloskundigenpraktijk die aan haar worden voorgelegd te beslechten door middel van een bindend advies. Dit advies kan een oordeel over haar bevoegdheid betreffen en/of een oordeel over de ontvankelijkheid van de klager en/of het geheel of gedeeltelijk (on)gegrond zijn van de voorgelegde klacht. De Geschilleninstantie Verloskunde kan voorts een schadevergoeding tot maximaal € 25.000,-, exclusief de wettelijke rente, maar inclusief (proces- en andere) kosten toekennen. De Geschilleninstantie Verloskunde geeft een finaal oordeel. Dat betekent dat er geen hoger beroep instantie is. Een vordering tot schadevergoeding kan ook niet opnieuw worden voorgelegd aan de burgerlijke rechter.”*

Samenstelling bestuur

Het bestuur van de stichting bestond in 2021 uit:

- Mevrouw T.E. Siderius, bestuursvoorzitter
- Mevrouw C.D. Hart, secretaris en tevens verloskundige
- De heer mr. R.H.J. Blankevoort, penningmeester

Geschilleninstantie Verloskunde

Voor wie?

De Geschilleninstantie Verloskunde staat open voor verloskundigen, verloskundigenpraktijken en verloskundige ondernemingen, zoals echocentra. Op basis van de Klachtenregeling KNOV zijn verloskundigen die lid zijn van de KNOV automatisch lid van de Geschilleninstantie Verloskunde (SGV). Anderen, zoals verloskundige ondernemingen, kunnen zich bij de Stichting Geschilleninstantie aansluiten. Hiervoor heeft de stichting een aansluitbeleid opgesteld.

Samenstelling geschilleninstantie

De Geschilleninstantie bestond in het verslagjaar uit:

- Mevrouw mr. dr. R.P. Wijne, voorzitter
- Mevrouw mr. C.G. Versteeg, plaatsvervangend voorzitter
- Mevrouw H.C. Baerveldt, verloskundige
- Mevrouw S.J.M. de Haan, verloskundige
- Mevrouw M.D. Koolstra, lid op voordracht van de cliënten/patiëntenorganisatie
- Mevrouw B.M.H. Raadsen Tielenius Kruijthoff, lid op voordracht van de cliënten/patiëntenorganisatie
- Mevrouw M.J.M. Rutten, verloskundige
- Mevrouw S.L.J. Valk, verloskundige
- Mevrouw M.C. Bast, verloskundige
- Mevrouw L. van den Reek, verloskundige

Mevrouw E.M.C.B. van Mackelenbergh is ambtelijk secretaris van de Geschilleninstantie

Werkwijze geschilleninstantie

In het Reglement van de Geschilleninstantie Verloskunde staat de werkwijze van de geschilleninstantie beschreven. Het Huishoudelijk Reglement vult het Reglement nader in. Het maakt bijvoorbeeld duidelijk welke uitleg de Geschilleninstantie Verloskunde hanteert. Ook wordt hierin bepaald hoe de geschilleninstantie in de praktijk werkt.

Voorafgaand aan de geschillenbeslechting doorloopt de klager doorgaans eerst de klachtenprocedure, waarbij een belangrijke rol is weggelegd voor de klachtenfunctionaris. Met het Centraal Bureau Klachtenmanagement in de Zorg (CBKZ) heeft de KNOV voor haar leden een mantelovereenkomst gesloten. Het CBKZ levert voor de klachtenprocedure onafhankelijke klachtenfunctionarissen.

Geschillen en uitspraken

De procedure van de Geschilleninstantie zelf bestaat in zijn algemeenheid uit 3 stappen:

1. Geschil voorleggen;
2. Mening van de verloskundige vragen (hoor en wederhoor);
3. Bindend advies.

Geschillen en uitspraken

Aantal geschillen en uitspraken

De geschillen kunnen worden ingediend op het speciaal hiervoor gemaakte meldformulier dat op de website van de geschilleninstantie is te vinden. Daarnaast is het mogelijk een brief te sturen per mail of per post. De geschillen kunnen aanhangig gemaakt worden nadat de klachtprocedure bij de verloskundigen en/of klachtenfunctionaris is doorlopen.

De ambtelijk secretaris registreert de geschillen, heeft de contacten met de klagers en de aangeklaagden en verricht ondersteunende werkzaamheden voor de geschilleninstantie, waaronder bijvoorbeeld het organiseren van de zittingen en de publicatie van de uitspraken.

In het verslagjaar zijn zes geschilmeldingen ontvangen. Drie geschillen konden vooralsnog niet in behandeling worden genomen. Eenmaal was de voorafgaande, wettelijk verplichte, klachtprocedure niet voldoende adequaat doorlopen. Een geschil moest verwezen worden naar een procedure bij een externe instantie. Bij een geschil ontbrak de vereiste toestemming van de cliënt.

De Geschilleninstantie Verloskunde heeft in 2021 drie geschilmeldingen in behandeling genomen. Daarnaast heeft zij een geschil dat eind 2020 was ingediend in het verslagjaar afgehandeld. Alle meldingen bevatten tevens een verzoek om een schadevergoeding.

De geschilleninstantie heeft aldus in 2021 een bindend advies gegeven over vier geschillen. Er werd tweemaal een schadevergoeding toegekend. In het verslagjaar zijn geen schikkingen getroffen.

Soort geschillen

De geschillen waarover in 2021 uitspraak is gedaan betroffen driemaal de begeleiding van de bevalling. Eenmaal betrof de klacht de begeleiding van de zwangerschap, de bevalling en de nazorg.

De klachten richtten zich driemaal tot een van de verloskundigen van een praktijk. Eenmaal betrof de klacht meerdere verloskundigen van een praktijk.

Een geschil kan meerdere klachtonderdelen bevatten. In 2021 betroffen de klachten met name het medisch-professioneel handelen, zoals het niet verwijzen naar het ziekenhuis / de tweede lijn, het nalaten van nader onderzoek en het handelen zonder toestemming van de cliënt. Daarnaast waren de klachten te kenmerken als relationeel; de cliënt voelde zich niet juist bejegenend of onvoldoende serieus genomen.

Financieel belang

Bij alle geschillen werd een verzoek tot schadevergoeding ingediend. Naast vergoeding van materiële schade werd met name verzocht om een nader te bepalen bedrag ter vergoeding van de emotionele schade.

Bij twee geschillen werden de klachten (deels) gegrond geacht en een schadevergoeding toegekend. Dat betrof een bedrag van € 1.557 en een bedrag van € 4.340,90. Bij beide geschillen was dit een vergoeding voor zowel emotionele schade als materiële schade.

Driemaal werd geoordeeld dat de verloskundigenpraktijk het door de indiener van het geschil betaalde griffiegeld moest vergoeden aan de indiener van het geschil.

Aantal en aard van de uitspraken

De Geschilleninstantie Verloskunde heeft in 2021 over vier geschillen een bindend advies gegeven. De geschilleninstantie hecht eraan om in beginsel een zitting te organiseren waarvoor zowel klagers als verloskundigen worden uitgenodigd zodat partijen, in elkaars aanwezigheid, ook een mondeling toelichting kunnen geven op de door hen voorgelegde schriftelijke stukken. In het verslagjaar is dit bij alle geschillen het geval geweest. In verband met de coronapandemie konden eenmaal partijen niet aanwezig zijn, maar kwam een verbinding tot stand via beeldbellen. Bij de overige geschillen waren partijen in persoon aanwezig.

Samenvatting uitspraken 2021

De volledige uitspraken worden in geanonimiseerde vorm gepubliceerd op de website van de Geschilleninstantie Verloskunde www.geschilleninstantieverloskunde.nl

Geschil I

Het geschil heeft betrekking op de begeleiding van de bevalling en de communicatie na de bevalling.

Klaagster verwijt de verloskundige dat zij:

1. onvoldoende voorbereid was en door gebrekkige kennis van het dossier verkeerde beslissingen heeft genomen;
2. klaagster langdurig heeft laten persen tijdens de uitdrijvingsfase;
3. de bevalling liet plaatsvinden in een haastige omgeving die voor klaagster niet veilig voelde en waarbij de vliezen onder druk werden doorgeprikt;

4. klaagster in een gevaarlijke positie heeft gebracht door haar zonder begeleiding van de trap af te laten lopen terwijl de baby eruit zou kunnen vallen;
5. onvoldoende heeft gecommuniceerd, symptomen en aanwijzingen heeft genegeerd en niet naar klaagster heeft geluisterd;
6. niet transparant was in het terugkoppelen van de voortgang door in een te vroeg stadium aan te geven dat de bevalling aanstaande was en door klaagster een uur later te verrassen met de mededeling dat de ambulance moest worden gebeld voor vervoer naar het ziekenhuis;

Klaagster verwijt de verloskundigenpraktijk dat:

7. zij de klacht van klaagster onpersoonlijk heeft willen oplossen door haar naar de aansprakelijkheidsverzekeraar door te sturen; de maatschap stond niet open voor overleg.

Klaagster verlangt dat wordt vastgesteld dat zij recht heeft op een schadevergoeding. De schade bestaat uit € 3.956,20 vermogensschade en € 10.000,- ander nadeel. Tevens verlangt klaagster dat vastgesteld wordt dat de verloskundigenpraktijk de plicht heeft een plan van aanpak op te stellen dat het doel heeft een vergelijkbare situatie als die van haar te voorkomen en een plan van aanpak op te stellen dat het doel heeft om te gaan met klachten en verzoeken om schadevergoeding.

De geschilleninstantie overwoog als volgt:

Over het verloskundig handelen; klachtonderdelen 1, 2, 3 en 4

De verloskundigenpraktijk heeft de gegevens van de eerdere twee zwangerschappen opgevraagd; in het verloskundig dossier is vervolgens genoteerd: *'bevalt heel snel, vorige x kind in bed'*. De geschilleninstantie heeft geconstateerd dat de kwalificatie 'bevalt snel' feitelijk niet een juiste weergave is geweest van de manier waarop de eerdere bevallingen van klaagster zijn verlopen. De ontsluiting verliep met onregelmatige en wisselende weeën qua sterkte en pas bij het natuurlijk breken van de vliezen volgden persweeën waarna de baby vlot werd geboren. Het valt de verloskundigen aan te rekenen dat deze gang van zaken niet bekend was; het ligt op hun weg om het beloop van eerdere bevallingen goed uit te vragen, waarbij het doen van aannames zo veel mogelijk achterwege moet worden gelaten, juist om misinterpretaties te voorkomen.

Dat de onjuiste kwalificatie in dit geval de verloskundige zeer waarschijnlijk parten heeft gespeeld, blijkt uit het beloop van de bevalling en de aanwijzingen van de verloskundige. Klaagster heeft drie kwartier actief geperst, terwijl er geen of nauwelijks voortgang was. De verloskundige heeft steeds gedacht dat 'de baby snel zou komen' en dit ook zo aan klaagster bericht ('de baby moet alleen het bochtje om') maar daarbij genegeerd of onvoldoende tot zich door laten dringen dat de weeën kort waren en bleven, en onvoldoende krachtig, waardoor het persen niet effectief was. De verloskundige heeft niet duidelijk kunnen maken waarom zij is overgegaan tot een minder voor de hand liggende actie zoals een expressie en het ultimatum remedium: het bellen van de ambulance. Hoewel

het op zichzelf uiteraard zorgvuldig is om een ambulance te bellen bij het vermoeden van een vlotte bevalling, was in dit geval de actie te voorbarig; het had veel meer voor de hand gelegen klaagster te laten staan, rondjes te laten lopen of te laten douchen. Sterker nog, omdat klaagster dit nog niet had gedaan kon de verloskundige niet een voldoende goede inschatting maken van het effect van het afdalen van de trap en in die zin was sprake van een onvoldoende veilige situatie. De geschilleninstantie acht het overigens niet onzorgvuldig dat de verloskundige geopperd heeft de vliezen te breken.

Over de communicatie, klachtonderdelen 5 en 6

Hoewel de geschilleninstantie zonder meer wil aannemen dat de verloskundige goede intenties had en geen haast, geeft de feitelijke gang van zaken een andere indruk. De verloskundige lijkt klaagster met name in de periode van actief persen onvoldoende te hebben gehoord en onvoldoende gesteund in haar eigen proces. Onduidelijk blijft of zij klaagster voldoende vrijheid heeft kunnen bieden om het breken van de vliezen te weigeren. De geschilleninstantie kan zich onder de geschetste omstandigheden voorstellen dat klaagster die vrijheid in voldoende mate heeft gevoeld.

Wat de communicatie over de komst van de ambulance betreft, overweegt de geschilleninstantie dat zij zich kan voorstellen dat de mededeling dat de baby 'alleen het bochtje nog om hoefde' niet zonder meer te verenigen is met het vrij kort daaropvolgende bericht dat het nodig was de ambulance te laten komen. Tegelijkertijd heeft de geschilleninstantie niet kunnen vaststellen dat de informatieverstrekking van de verloskundige op dit punt onder de norm was.

Over de klachtafwikkeling; klachtonderdeel 7

Wat de klacht over de klachtafwikkeling en schadevergoeding betreft, stelt de geschilleninstantie vast dat er correspondentie over de mail heeft plaatsgevonden en dat is aangegeven dat het verzoek om een schadevergoeding doorgestuurd moest worden naar de aansprakelijkheidsverzekeraar. Dat laatste is in kwesties van medisch handelen met schade niet ongebruikelijk. Klaarblijkelijk is de verloskundigen geadviseerd om de communicatie in dat verband zakelijk te houden. Jammer is wel dat klaagster en de verloskundigen daardoor mogelijk meer van elkaar verwijderd zijn geraakt en dit mogelijk in de weg heeft gestaan aan constructief overleg. Dat de verloskundigen het advies hebben opgevolgd is niet onzorgvuldig. Dat geldt wel voor het louter per mail corresponderen daar waar duidelijk moest zijn dat klaagster niet begreep wat de bedoeling was en behoefte had aan een gesprek. In zijn algemeenheid verdient een gesprek de voorkeur, en dat geldt zeker in situaties als deze.

Het voorgaande leidt tot de conclusie dat de geschilleninstantie de klachtonderdelen 1, 2, 4, 5 en 7 gegrond acht. Er is verwijtbaar onjuist gehandeld waar het gaat om een aantal aspecten rondom de bevalling en de communicatie. De overige klachtonderdelen zijn ongegrond. Hierdoor bestaat er een grondslag voor een schadevergoeding. Klaagster heeft ook verzocht om te bepalen dat op de verloskundigenpraktijk de plicht komt te rusten een plan van aanpak op te stellen. De geschilleninstantie zal aan dat verzoek niet voldoen. Enerzijds heeft de geschilleninstantie niet de indruk gekregen dat sprake is van structurele

tekortkomingen in de zorgverlening en klachtafwikkeling en anderzijds heeft de geschilleninstantie er vertrouwen in dat de verloskundigenpraktijk naar aanleiding van de onderhavige kwestie en het oordeel van de geschilleninstantie daarover heeft ingezien welke aspecten aanscherping behoeven.

Beslissing

De Geschilleninstantie Verloskunde stelde bij bindend advies vast dat de klachtonderdelen 1, 2, 4, 5 en 7 gegrond zijn en de overige klachtonderdelen ongegrond zijn. Tevens oordeelde zij dat klaagster schade heeft geleden ten belope van € 4.340,90 en de verloskundigenpraktijk dit bedrag aan klaagster moet betalen. De verloskundigenpraktijk moet voorts aan klaagster het griffiegeld van € 50,- betalen.

Geschil II

Het geschil heeft betrekking op de begeleiding van de bevalling. Klaagster verwijt de verloskundige dat zij ten onrechte heeft verzuimd klaagster direct per ambulance in te sturen naar het UMC. Er was alle reden om onmiddellijk actie te ondernemen. Klaagster vindt ook dat de verloskundige haar onvoldoende steun heeft geboden, hoewel zij angstig was en in paniek. Klaagster verlangt van de geschilleninstantie dat vastgesteld wordt dat zij recht heeft op een schadevergoeding.

Klaagster had door omstandigheden angst om vaginaal te bevallen. Onderzoek in een UMC had uitgewezen dat er bij het kind sprake was van hypertrofe rechterventrikel zonder een duidelijke oorzaak. Met klaagster is in week 32 afgesproken dat zij met een keizersnede kon bevallen in het UMC. Het UMC zou vanaf week 36 de begeleiding van klaagster overnemen van de verloskundige. Toen klaagster 33⁺¹ weken zwanger was, braken rond 00:40 uur de vliezen. De verloskundige arriveerde rond 01:15 uur. Op dat moment was de verloskundige op de hoogte van zowel de gevonden afwijking bij de baby als van de wens van klaagster om met een keizersnede te bevallen. Zij was evenwel nog niet op de hoogte van de afspraak om in het UMC te bevallen; de terugkoppeling hierover had de verloskundigenpraktijk nog niet ontvangen.

Bij binnenkomst bleek klaagster in paniek. Zij gaf aan in het UMC te moeten bevallen en wilde zo snel mogelijk met een ambulance naar het UMC toe. De verloskundige heeft klaagster vervolgens gecontroleerd; zij was nog niet in partu. Zij heeft het ziekenhuis en het UMC gebeld om te verifiëren of klaagster inderdaad in het UMC kon bevallen en vervolgens contact gelegd met de taxicentrale om een taxi voor het vervoer van klaagster te regelen. Toen bleek dat een taxi lang op zich zou laten wachten en klaagster inmiddels in partu was gekomen, heeft de verloskundige de ambulance gebeld. Deze is om 02:20 uur aangekomen. Klaagster had op dat moment 2 centimeter ontsluiting. Bij aankomst in het UMC bleek klaagster een ontsluiting van 8 centimeter te hebben en was de baby ver ingedaald. De gynaecoloog heeft getracht de optie van een vaginale bevalling te bespreken. Klaagster bleef echter bij haar uitdrukkelijke wens om met een keizersnede te bevallen. De baby is alsnog via een keizersnede geboren. Zij was in zeer slechte toestand en moest worden gereanimeerd.

De geschilleninstantie komt tot de conclusie dat de verloskundige wat de inschatting van de urgentie om naar het ziekenhuis te gaan en haar daarop gerichte handelen betreft, geen verwijt valt te maken. De verloskundige trof bij aankomst een zwangere vrouw aan die nog niet in partu was. Omdat het een eerste bevalling betrof, mocht de verloskundige er gevoelig vanuit gaan dat de bevalling nog geruime tijd op zich zou laten wachten. Dat betekent dat er op dat moment tijd was om na te denken over het vervoer van klaagster in de vorm van een taxi en dat er tijd was om eerst te verifiëren of klaagster ingestuurd kon worden naar het UMC. Beide handelingen waren noodzakelijk. Anders dan klaagster veronderstelt mag een ambulance namelijk niet zonder meer uitrukken om een zwangere vrouw te vervoeren. Voorts mocht de verloskundige niet zomaar uitgaan van een plek op het NICU voor klaagster en de (premature) baby omdat er nog geen terugkoppeling van het UMC was waaruit de verloskundige kon en mocht afleiden dat klaagster daar terecht kon. Dit laatste is ongelukkig en heeft voor vertraging gezorgd, maar kan niet aan de verloskundige worden verweten. Evenmin kan de verloskundige worden verweten dat taxivervoer lastig bleek. De verloskundige heeft toen klaagster in partu kwam om 02:00 uur alsnog de ambulance gebeld. Omdat de ontsluiting nog maar 2 centimeter was, mocht de verloskundige ervan uitgaan dat er voldoende tijd was om veilig naar het UMC te rijden. Dat het beloop vervolgens anders was door een onverwacht snelle(re) ontsluiting enerzijds en een aanzienlijk vertraagde rit naar het ziekenhuis door de barre weersomstandigheden anderzijds, is een ongelukkige samenloop van omstandigheden, maar kan niet een verwijt aan het adres van de verloskundige vormen.

Wat het tweede klachtonderdeel betreft, de mate van geboden steun, stelt de geschilleninstantie vast dat de verloskundige op de hoogte was van de angst bij klaagster en dat het haar bij aankomst duidelijk was dat klaagster in paniek was. Deze paniek heeft bij de verloskundige gezorgd voor een actief handelen in de vorm van telefonisch overleg met de twee ziekenhuizen en de taxicentrale. De geschilleninstantie acht het invoelbaar dat klaagster dat handelen heeft ervaren als zakelijk of zelfs als een ontkenning van haar emotionele toestand, maar dat betekent niet dat de verloskundige klaagster niet heeft willen steunen. In deze situatie immers was klaagster meer geholpen met een regelende verloskundige.

Beslissing

De Geschilleninstantie Verloskunde stelde bij bindend advies vast dat de klachten ongegrond zijn en er geen redenen zijn voor een schadevergoeding.

Geschil III

Het geschil heeft betrekking op de verloskundige begeleiding voor, tijdens en na de bevalling. Klaagster verwijt de verloskundigenpraktijk en in het bijzonder de verloskundige dat zij:

1. klaagster onvoldoende heeft ondersteund en onvoldoende met haar heeft gecommuniceerd in het bijzonder het onnodig bloed prikken, geen aandacht voor de

- gevoelloosheid van het linkerbeen, en het niet vermelden dat de baby in het vruchtwater had gepoept;
2. geen geboorteplan met klaagster heeft opgesteld, althans niet op de juiste manier het bevalplan met haar heeft besproken;
  3. geen ziekenhuisbevalling heeft geïnitieerd, terwijl dat wel mogelijk was;
  4. klaagster heeft laten staan vlak voor de bevalling zodat het kind al staande werd geboren;
  5. klaagster zonder voorafgaande waarschuwing een injectie heeft toegediend;
  6. op een vreemde manier nazorg heeft verleend – in het bijzonder gaat het om vier tot vijf korte huisbezoeken, bemoeienis met andere zaken zoals de relatie met haar man en het doen van een melding bij jeugdgezondheidszorg/Veilig Thuis.

Klaagster verlangt dat vastgesteld wordt dat zij recht heeft op een schadevergoeding van € 12.500,-. De schade houdt verband met de voortdurende angst dat haar kinderen door Veilig Thuis bij haar worden weggehaald. De schade betreft ook niet vergoede kosten voor huisartsenconsulten, medicatie en psychotherapie, in totaal € 544,06.

De geschilleninstantie overwoog als volgt:

Over de ondersteuning en de communicatie; klachtonderdeel 1

Er is op vier momenten bloed afgenomen. Hoewel klaagster (bloed) prikken niet prettig vond en de verloskundige daarvan op de hoogte was, vindt de geschilleninstantie het bloed afnemen toch zorgvuldig. De reden was namelijk de verdenking op een te lage ijzerwaarde en het feit dat die ijzerwaarden ook daadwerkelijk te laag waren. Het was dus in het belang van klaagster en de baby om klaagster te controleren. Toen zij aangaf de medicatie trouw te slikken en absoluut geen prik meer te willen, is daaraan vervolgens gehoor gegeven.

Uit aantekeningen in het dossier blijkt dat klaagster gedurende de zwangerschap frequent heeft geuit dat zij last had van haar linkerbeen. De verloskundigen hebben geadviseerd de huisarts te benaderen en fysiotherapie voorgesteld. Tevens blijkt uit het dossier dat de verloskundige na de geboorte bij inspectie van het matje twijfelde over de helderheid van het vruchtwater. Het is onduidelijk of de verloskundige haar twijfel met klaagster heeft gedeeld. Wel is duidelijk dat de verloskundige een aantekening heeft gemaakt in het dossier en – terecht – de toestand van het kindje extra in de gaten heeft gehouden. Dat acht de geschilleninstantie zorgvuldig. Het kindje bleek in orde.

Over het bevalplan; klachtonderdeel 2

Volgens klaagster is er geen bevalplan opgesteld, hetgeen bestreden wordt door de verloskundigen. Omdat partijen op dit punt van mening verschillen kent de geschilleninstantie doorslaggevende betekenis toe aan het dossier, tenzij er aanwijzingen zijn dat het genoteerde onjuist is. In het dossier staat onder het kopje 'bevalplan' een aantal wensen van klaagster genoteerd, waarvan is gebleken dat dit de wensen van klaagster waren. Aldus gaat de geschilleninstantie uit van het bestaan van een bevalplan dat deze punten omvat. Partijen verschillen ook van mening of deze punten zijn besproken.

Wederom kan de geschilleninstantie niet zeggen wie daarin gelijk heeft. Wel is duidelijk dat de punten zijn genoteerd en lijkt het zeer aannemelijk dat ze zijn genoteerd na een bespreking met klaagster.

Over het al dan niet thuis bevallen; klachtonderdeel 3

Volgens klaagster was haar wens een ziekenhuisbevalling, terwijl de verloskundigen zeggen dat dat op geen enkel moment is aangegeven en klaagster juist thuis wilde bevallen. Opnieuw oordeelt de geschilleninstantie dat op dit punt dan doorslaggevend betekenis wordt toegekend aan het dossier. Uit het dossier volgt dat het klaagsters wens was om thuis te bevallen. Er staat immers “*ip thuis, anders [naam ziekenhuis]*”, oftewel in principe thuis bevallen en als dat niet kan naar het ziekenhuis. Dat klaagster thuis wilde bevallen wordt ondersteund door de aantekeningen die zijn opgemaakt na een uitvoerig gesprek met klaagster. De bevalling is overigens medisch gezien goed verlopen; er was geen medische reden voor een ziekenhuisbevalling.

Over het staand bevallen; klachtonderdeel 4

Klaagster klaagt over de omstandigheid dat zij staand is bevallen. Ter zitting heeft de verloskundige uitgelegd dat klaagster aangaf last van haar rug te hebben. In zo'n geval is staan een goede oplossing om die pijn te doen verlichten. Daar komt bij dat klaagster kort ervoor 8 centimeter ontsluiting had, waardoor de verloskundige nog geen rekening had hoeven houden met de omstandigheid dat het kindje op het moment van staan geboren zou worden. Verder is zorgvuldig dat de verloskundige dusdanig dichtbij was dat zij het kindje kon opvangen en ook heeft opgevangen.

Over het toedienen van de injectie; klachtonderdeel 5

Klaagster heeft deze injectie gekregen in verband met de eerder geconstateerde lage ijzerwaarden en de intentie het bloedverlies na de bevalling zo veel mogelijk te beperken. De geschilleninstantie kan deze overweging steunen en in zoverre was het toedienen dan ook noodzakelijk voor de gezondheid van klaagster. Niet zorgvuldig echter is de wijze waarop de verloskundige het toedienen van de injectie met klaagster heeft gecommuniceerd. De verloskundige heeft ter zitting verteld dat zij het toedienen van de injectie voorafgaand heeft aangekondigd en dat klaagster niet met zoveel woorden om toestemming is gevraagd. Juist bij een vrouw die aangeeft bang te zijn voor prikken èn te kennen heeft gegeven post partum het liefste geen oxytocine te willen (zie bevalplan), was uitdrukkelijk overleg waarna in vrijheid toestemming kon worden gegeven of geweigerd, een vereiste. Het is de geschilleninstantie niet gebleken dat daarvoor geen tijd of mogelijkheid was.

Over de nazorg; klachtonderdeel 6

Klaagster heeft tot slot, maar niet in de laatste plaats, geklaagd over de omstandigheid dat bij Veilig Thuis een melding over de gezinssituatie is gedaan. Klaagster heeft inmiddels begrepen dat die melding afkomstig is van de jeugdgezondheidszorg en niet van de verloskundigen, maar voor haar is een belangrijk ‘pijnpunt’ dat de verloskundigen informatie hebben verstrekt aan de jeugdgezondheidszorg, waarna ‘het balletje is gaan rollen’. De

geschilleninstantie stelt vast dat er informatie is verstrekt in de vorm van een zogeheten 'warme' overdracht, waarvan aantekening is gemaakt in het dossier. Voor een dergelijke overdracht, waarbij vertrouwelijke informatie wordt versterkt, is overeenkomstig de geldende wetgeving toestemming nodig van de cliënte. De algemene toestemming aan het begin van de begeleiding voor het verstekken van het partusverslag is onvoldoende. Het is de geschilleninstantie echter gebleken dat die toestemming van klaagster is verkregen. De verloskundige heeft immers in haar aantekening geschreven "*Besproken dat wij de zorg over dragen naar JGZ, akkoord*" en klaagster heeft niet gesteld dat dit niet klopt. Ook anderszins zijn er geen aanwijzingen dat het genoteerde niet juist is. Dit maakt het handelen van de verloskundige op dit punt zorgvuldig.

Wel hecht de geschilleninstantie eraan op te merken dat – hoewel mogelijk niet staande praktijk en voor iedere verloskundige duidelijk – ook een vader om toestemming moet worden gevraagd als bij de warme overdracht aan jeugdgezondheidszorg gegevens worden verstrekt die hem dan wel zijn (andere) kinderen betreffen (zie onder meer de factsheet van overdracht verloskundig zorgverleners en kraamzorg naar jeugdgezondheidszorg, 2016). Het is de geschilleninstantie niet gebleken dat in dit geval de man van klaagster om die toestemming is gevraagd. Tegelijkertijd moet ook worden opgemerkt dat de man van klaagster in dit geval geen partij is bij het onderhavige geschil en dat niet duidelijk is welke informatie de verloskundige nu precies aan de jeugdgezondheidszorg heeft verstrekt. De geschilleninstantie kan aan het uitblijven van een verzoek om toestemming dan ook geen gevolgen verbinden. Het is niettemin een belangrijk aandachtspunt en de geschilleninstantie spreekt de hoop en verwachting uit dat de verloskundigen dit punt in het vervolg in acht zullen nemen, waar nodig.

Het voorgaande leidt tot de conclusie dat de geschilleninstantie het vijfde klachtonderdeel (het zonder overleg en toestemming toedienen van de oxytocine-injectie na de bevalling) gegrond acht. De overige klachtonderdelen acht de geschilleninstantie ongegrond. Een en ander brengt met zich dat er in beginsel een grondslag bestaat voor een schadevergoeding, en dat een schadevergoeding kan worden toegekend, voor zover er schade is ontstaan door het onzorgvuldig handelen rondom het toedienen van de injectie. Dat laatste is echter niet het geval. Klaagster stelt dat de schade die zij heeft geleden verband houdt met de angst dat haar kinderen zullen worden afgenomen naar aanleiding van de melding bij Veilig Thuis. De geschilleninstantie begrijpt hieruit dat de schade volgens klaagster het gevolg is van de informatieverstrekking aan jeugdgezondheidszorg, klachtonderdeel 6, een onderdeel dat niet gegrond is geacht. Een plicht tot het vergoeden van schade kan om die reden niet worden vastgesteld.

Beslissing

De Geschilleninstantie Verloskunde stelde bij bindend advies vast dat het klachtonderdeel dat zonder overleg en toestemming een oxytocine-injectie na de bevalling is toegediend, gegrond is en dat de overige klachtonderdelen ongegrond zijn. Tevens stelde zij vast dat er geen redenen zijn voor een schadevergoeding maar dat de verloskundigenpraktijk aan klaagster het griffiegeld van € 50,- moet betalen.

Geschil IV

Het geschil heeft betrekking op de begeleiding van de bevalling. Klaagster verwijt de verloskundige dat zij er niet voor heeft gezorgd dat klaagster in het ziekenhuis kon bevallen, terwijl dat haar uitdrukkelijke wens was. Ten tweede verwijt zij de verloskundige dat zij tegen klaagsters wil in een studente de bevalling heeft laten begeleiden. Klaagster verlangt dat vastgesteld wordt dat zij recht heeft op een schadevergoeding. Zij heeft zich tijdens de bevalling volkomen genegeerd gevoeld en heeft de bevalling als traumatisch ervaren.

De geschilleninstantie overwoog als volgt.

De verloskundige was bekend met de wens van klaagster om in het ziekenhuis te bevallen. Deze wens stond genoteerd in het dossier en toen de verloskundige bij klaagster arriveerde stond klaagster 'klaar voor vertrek'. Deze wens moest door de verloskundige tot uitgangspunt worden genomen.

Dit uitgangspunt neemt evenwel niet weg dat zich een (nood)situatie kan voordoen waarbij het in het belang van moeder en kind is om niet vast te houden aan de wens van de vrouw en daaraan moet worden voorbijgegaan. In zo'n situatie kan het dus nodig zijn dat de verloskundige (of een andere zorgverlener) de weigering of keuze van de vrouw negeert om haar leven of dat van haar kind te redden. De verloskundige heeft zich op het standpunt gesteld dat zich een dergelijke situatie voordeed toen zij om 00:25 uur bij klaagster arriveerde. Gezien de volledige ontsluiting en het feit dat het hoofdje van het kind was ingedaald tot H2+/H3- achtte de verloskundige het, klaagsters wens ten spijt, onverantwoord om met klaagster in de auto te stappen en naar het ziekenhuis te rijden. Zij schatte in dat de bevalling binnen 20 minuten kon plaatsvinden en dat zou tevens de benodigde tijd zijn om bij de verloskamers aan te komen. Een en ander maakte dat de verloskundige bij klaagster aangaf dat de bevalling thuis moest plaatsvinden, in welke beslissing de geschilleninstantie de verloskundige kan volgen.

De situatie veranderde echter gedurende de daarop volgende periode. Klaagster bleek niet in staat toe te geven aan de reflectoire persdrang en er trad secundaire weeënzwakte op, zeer waarschijnlijk het gevolg van klaagsters (kenbare) verzet tegen een thuisbevalling en het daarmee gepaard gaande (onbewust) tegenhouden van de bevalling. Pas om 01:15 uur kon klaagster actief persen, maar opnieuw zonder duidelijk effect. Rond 01:37 uur stond het hoofdje nog steeds op H2+.

Aldus bleef sprake van een normaal beloop, maar meer nog was duidelijk, of had het duidelijk moeten zijn, dat de aanvankelijke inschatting van de verloskundige dat klaagster binnen twintig minuten zou gaan bevallen niet meer juist was. Klaagster had klaarblijkelijk nog goede uitdrijvende kracht nodig (zoals van een eerstbarende kan worden verwacht) om het hoofdje 'de bocht in het baringskanaal' te laten maken. Dit betekent echter vervolgens ook dat op dat moment ruimte ontstond om de (beslissing voor een) thuisbevalling te heroverwegen.

De geschilleninstantie is van oordeel dat de verloskundige dit had moeten doen, gezien klaagsters blijvende verzet en haar uitdrukkelijke 'nee' tegen de thuisbevalling. Deze

heroverweging had tot het besluit kunnen leiden om alsnog naar het ziekenhuis te rijden. Dat de verloskundige op zorgvuldige wijze en rekening houdend met de hiervoor genoemde omstandigheden bedoelde heroverweging heeft gemaakt, is evenwel niet gebleken. Dit leidt de geschilleninstantie dan ook tot de conclusie dat de verloskundige op dit punt bij de zorgverlening aan klaagster buiten de grenzen van een redelijk bekwame beroepsuitoefening is getreden en dat in zoverre het eerste klachtonderdeel gegrond is.

Als ervan wordt uitgegaan dat dat klaagster toestemming heeft verleend voor de aanwezigheid van de studente, dan is daarmee niet gezegd dat klaagster ook toestemming verleende voor verloskundige of medische handelingen door deze studente. De geschilleninstantie leidt uit de feiten en omstandigheden af dat die toestemming er niet was. Bekendmaking via social media en ondergane (medische) handelingen van de studente gedurende een consult impliceren niet dat klaagster ook toestemming had gegeven voor het door een studente uitvoeren van verloskundige en medische handelingen bij de bevalling. Uit de omstandigheid dat klaagster de handelingen van de studente tijdens de laatste fase van de bevalling heeft geduld, mag evenmin toestemming worden afgeleid; de geschilleninstantie acht het voorstelbaar dat klaagster op dat (laatste) moment emotioneel en lichamelijk niet meer in staat was om zich expliciet tegen de handelingen uit te spreken of te verzetten. Dit betekent dat de verloskundige ook op dit punt buiten de grenzen van een redelijk bekwame beroepsuitoefening is getreden en dat ook het tweede klachtonderdeel gegrond is.

Het bovenstaande brengt met zich dat er een grondslag bestaat voor een schadevergoeding voor zover de schade aannemelijk is en mits de gestelde schade in relatie staat tot het vastgestelde onzorgvuldig handelen. Aan deze beide eisen is voldaan. Klaagster heeft toegelicht waarom zij de bevalling onder de feitelijke omstandigheden (thuis) als traumatisch heeft ervaren. Niet weersproken is dat zij zich sindsdien onder begeleiding van een psychotherapeut heeft moeten stellen. De geschilleninstantie acht het aannemelijk dat deze klachten bij een ziekenhuisbevalling niet, of niet in die mate, aan de orde zouden zijn geweest.

Beslissing

De geschilleninstantie stelde bij bindend advies vast dat de verloskundige ten tijde van de bevalling onzorgvuldig heeft gehandeld. Dit onzorgvuldig handelen heeft bestaan uit het ontbreken van een heroverweging om de bevalling in het ziekenhuis te laten plaatsvinden en uit het doen laten verrichten van verloskundige handelingen door de studente, en dat in die zin klaagsters klacht gegrond is. De verloskundigenpraktijk dient aan klaagster een bedrag van € 1.557,- te betalen ter compensatie van de emotionele schade en vergoeding van gemaakte kosten. Tevens moet zij aan klaagster het griffiegeld van € 50,- betalen.

Tot slot

De stichting kijkt terug op een goed jaar. Sinds 2017 zijn geschillen ingediend en net als voorgaande jaren zijn er daadwerkelijk uitspraken gedaan. De stichting ziet dit jaar een beperkte stijging van het aantal ingediende geschillen.

In november 2021 heeft er een bijeenkomst plaatsgevonden met de voltallige geschilleninstantie, waarbij de werkwijze en casuïstiekbesprekingen onderwerpen waren. In 2022 zal een deskundigheidsbevorderende bijeenkomst worden georganiseerd. De samenwerking binnen de geschilleninstantie en tussen de geschilleninstantie en de stichting is goed. Dit is ook zichtbaar in de kwaliteit van de uitspraken.

Het bestuur van de stichting heeft periodiek overleg met een delegatie van de KNOV en het CBKZ. Met andere stakeholders, zoals bijvoorbeeld vergelijkbare geschillencommissies in de zorg en het ministerie van VWS, vindt naar behoefte overleg plaats.

Het bestuur spreekt het vertrouwen uit dat de Geschilleninstantie Verloskunde op haar taak is toegerust, efficiënt werkt en laagdrempelig is en blijft.

Meer over de stichting is te lezen op onze website (www.geschilleninstantieverloskunde.nl).

Contactinformatie

Stichting Geschilleninstantie Verloskunde
Mercatorlaan 1200
3528 BL Utrecht

www.geschilleninstantieverloskunde.nl